

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" februāra numurā 2
- Zemes reversās nomas līgums – iespēja attīstībai 3
- Pašnodarbināto sociālo iemaksu aprēķināšana 2018. gadā 4
- Tehnisko pakalpojumu cenu apkopojums par 2017. gadu 6
- Dēstu laiks ir klāt 8
- Sekmes graudaugu audzēšanā garantē precīzā lauksaimniecība 10
- Apstiprināts valsts atbalsts lauksaimniecībai 2018. gadam 11
- Precizēti ES atbalsta saņemšanas nosacījumi 12
- Kas jāievēro, stādot mežu 12
- Apstiprina neonikotīnoīdu apdraudējumu bitēm 13
- Rosina palielināt *de minimis* atbalstu lauksaimniekiem 13
- Eiroparometrs: pilsoņi vēlas kvalitatīvu pārtiku 13
- ES lauksaimnieki – par atbalstu augļu un dārzeņu ražotājiem 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2018. gada aprīlī 14
- "Bernātu Dzintariņš" – burvīga vide nespējīgai atpūtai 15

Foto: Iveta Tomsone

Konkursa "Laukiem būt!" godalgoto vietu ieguvēji īsteno dzīvē savus sapņus – projektus, kas guvuši atbalstu konkursā. Pērn kategorijā "Lauksaimnieciskā ražošana" uzvarēja Zane Magone no Limbažu novada "Priedītēm" ar projektu par īru *Tinker* šķirnes zirgu audzētavas izveidi. Projekts īstenojas – pirmās trīs *Tinker* šķirnes ķēvītes Latvijā ievestas pērn 18. novembrī, divām no tām februārī atskrēja kumeliņi.

AKTUALITĀTES

NOSKAIDROTI "LAUKIEM BŪT!" FINĀLISTI

Konkursa "Laukiem būt!" pusfinālā noskaidrotas 16 labākās jauniešu idejas no kopumā iesniegtajām 52 – lauksaimnieciskajā, nelauksaimnieciskajā un pārstrādes kategorijā.

Kategorijā "Lauksaimniecība" konkursa "Laukiem būt!" finālā iekļuva: Linda Viļumsone no Limbažiem ar ideju par ziedu audzēšanu; Laura Keiša no Cēsīm ar projektu "Vistas uz nomu"; Sintija Elste no Cēsīm ar ideju par mikrodamu un ēdamu puķu audzēšanu restorāniem; Guntis Mežals no Balviem ar

ideju par bišu saimju pavairošanu un biškopības produktu ražošanu.

Kategorijā "Nelauksaimniecība" šogad sadalīta divās daļās:

pakalpojumu sniegšana: Anija Jace no Madonas ar foto pakalpojumu sniegšanu, Artūrs Dumbris no Tukuma ar ideju par radošās mūzikas darbnīcas izveidi, Ilva Lejiņa no Aizkraukles ar ideju par māksliniecisku apstrādi sietspiedes tehnikā, kā arī Linda Pastare no Ludzas ar ideju veidot "LaserTag" spēli Latgalē.

ražošana: Aija Zīmele no Preiļiem vēlas šūt attīstošas rotlietas ar stāstu, Alise Krūmiņa

no Talsiem piedāvā ūdenssporta apģērbu līniju "Soncho Poncho", Ilze Pečule no Talsiem – bērnu maskas/kostīmus ar nomas iespēju, Mairita Elksne – kapu dizaina priekšmetus.

Kategorijā "Pārstrāde" finālam izvirzīti: Ieva Kņupke no Kuldīgas ar ideju pilnveidot jau esošo gaļas pārstrādi, Anna Kricka no Kuldīgas ar ideju par ogu, augļu, dārzeņu konservu ražošanu, Marika Redoviča no Liepājas ar zāļu tēju ērtā iepakojumā, Vēlga Sarmule no Rēzeknes ar mājās ražotiem saldumiem "Cukurella".

► 2. lpp.

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" FEBRUĀRA NUMURĀ

Par kooperācijas priekšrocībām, kļūdām un iespējām žurnāla "Latvijas Lopkopis" februāra numurā stāsta piena kooperatīva "Māršava" valdes priekšsēdētājs Jānis Auziņš un direktors Valters Roms. Kooperatīva vadītāji atzīst, ka pamazām piensaimnieku kooperatīvu starpā veidojas sadarbība, kas ļauj strādāt efektīvāk. Kooperatīvu sadarbība ir vienīgais ceļš piena tirgus sakārtošanai valstī.

Žurnālā lasiet arī sarunu ar Krimuldas novada z/s "Mazlauri" saimnieku Māri Rehtšpreheru, kurš nu jau divus gadus Latvijas gardēžiem piedāvā no paša saražotā piena gatavotus izturētos *Gouda* un *Taleggio* tipa sierus. Saimnieks gatavoja jaunas fermas būvniecībai, taču sieru ražošanā apjomus neaudzēs, tas paliks kā saimnieka vaļasprieks un vienlaikus neliels papildu ienākuma avots.

Piena ražotājiem būs interesanti iepazīties ar LLKC ekspertu Anitas Siliņas un Daiņa Arbidāna vērtējumu par aizvadītā piena pārraudzības gada rezultātiem. Secinājums – lielajos piena ganāmpulkos somatisko šūnu skaits

pienā ir ievērojami mazāks nekā vidēji pārraudzībā, kas liecina par ļoti labu dzīvnieku kopējo veselības stāvokli. Savukārt LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere skaidro, ar ko īpašs ir pirmipiens teļiem.

Gaļas lopu audzētājiem iesakām izlasīt Daiņa Arbidāna ieteikumus kvalitātes liellopu gaļas izaudzēšanai. Viens no ieteikumiem – kvalitatīvai liellopa nobarošanai nepieciešams nodrošināt, lai uzņemta sausna barībā būtu 1,7–1,8% no dzīvnieka dzīvmasas.

Aitkopjiem iesakām LLKC lopkopības konsultantes Daces Trupānes aprakstu par to, kā strādā aitkopji Lielbritānijā. Turpat arī saimnieku pieredzes stāsts par Guntu Niedru, kura audzē aitas un kopj vīnogulājus "Mazburkāš" Engures novadā.

Putnu audzētājiem noderēs Latvijas Olu ražotāju asociācijas pārstāves Annas Ērlihas sagatavotais raksts par to, kas jāņem vērā vistu novietnes ierīkošanā.

Zirgu audzētājiem – žurnālistes Daces Milleres saruna ar vienu no saimniecības "Princis" īpašniecēm Līgu Pētersoni par to, kā pāriet no zirgu turēšanas ziemas apstākļos uz

aktīvo nodarbību sezonu. Turpat arī Latvijas Zirgaudzētāju biedrības apkopotie dati par zirgu pārraudzības gada rezultātiem.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: http://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2018_gads/.

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. **II**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

► 1. lpp.

Labākai savas idejas attīstībai Ilva Lejiņa, Mairita Elksne, Guntis Mežs un Edvards Zvagulis tika arī pie Mentoru balvas, kas ļauj neskaidribas risināt kopā ar kādu no žūrijā pārstāvētajiem ekspertiem.

"Lauku jauniešiem biznesa idejas aizvien ir, liela daļa no tām – tiešām praktiski īstenojamas. Tiesa gan, jaunieši aizvien neizprot, ka nauda, kas saņemta par pārdoto produktu vai pakalpojumu, vēl nav viņu peļņa," atzīst ALTUM Vidzemes reģiona pārstāve Olīta Untāle.

Konkursa fināls paredzēts marta beigās, kad jaunieši cīnīsies par kopējo balvu fondu 20 000 eiro. **III**

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Konkursa "Laukiem būt!" pusfināla dalībnieki

Foto: Dmitrijs Lozbeņovs

FINANSES

ZEMES REVERSĀS NOMAS LĪGUMS – IESPĒJA ATTĪSTĪBAI

Kopš aizvadītā gada novembra, kad Attīstības finanšu institūcijas “ALTUM” pārvaldītais Latvijas Zemes fonds sāka piedāvāt iespēju slēgt zemes reversās nomas līgumu, noslēgti darījumi jau par 17 īpašumu iegādi. Tādējādi kopumā fonds iegādājies 270 hektāru lielas platības Kandavas, Tukuma, Jelgavas, Dobeles, Rundāles, Limbažu un Jēkabpils pusē. Viens no pirmajiem, kurš piedāvāto iespēju izmantoja, bija Jelgavas novada zemnieku saimniecības “Nārbūti” īpašnieks Juris Rītums.

Juris Rītums sevi sauc par sezonālu lauksaimnieku, viņa īpašumā kopumā ir 50 ha zemes, kur audzē graudus: “Tā kā paralēli lauksaimniecībai nodarbojos arī ar tehnikas tirdzniecību, dažādi finanšu rīki bijuši nepieciešami vienmēr. Kā visās nozarēs, arī tirdzniecībā ir savi kāpumi un kritumi, tādēļ jau 20 gadus sadarbojos ar komercbankām. Brīdī, kad izlēmu, ka lauksaimniecībā nepieciešama attīstība, atbalsta iespējas bankās bija izsmeltas.”

Meklējot jaunus atbalsta rīkus, aizvadītajā vasarā J. Rītums vērsies finanšu attīstības institūcijā “ALTUM”, vaicājot, vai viņi nepiedāvā saimniekam pārdot savu zemi ar iespēju to vēlāk atpirkt. Zemes reversās nomas līguma slēgšana nav sarežģīta, uzsver zemnieks. Galvenais – uzrādīt veiktos nodokļu maksājumus, biznesa struktūru un plānoto biznesa attīstību. **Juris Rītums:** “To, ka lauksaimnieciskā darbība tiek veikta, Zemes fonds redz pēc datiem Lauku atbalsta dienestā (LAD). Ir svarīgi skaidri iezīmēt plānoto attīstību, kurai nepieciešami finanšu resursi. Savā saimniecībā gribu pievērsties bioloģiskajai lauksaimniecībai, veidojot augludārzu un ogulāju stādījumus. Lai to īstenotu, 19 hektārus pārdevu Zemes fondam. Vienlaikus ir noslēgts arī nomas un zemes at-

Foto: Ieva Rudzūnaka

Zemnieku saimniecības “Nārbūti” īpašnieks Juris Rītums

pirkšanas līgums. Plānoju, ka jau pēc diviem gadiem zemi varētu izpirkt, un tā atkal būtu manā īpašumā.”

Zemes fonda vadītāja **Ina Alksne** norāda, ka zemes reversās nomas piedāvājuma izveidi diktējis tirgus jeb precīzāk – zemnieku pieprasījums: “Vislielākais pieprasījums pirmajos divos mēnešos bijis no Zemgales un Kurzemes zemniekiem, kuriem problēmas rada kredīti, kas ņemti augsto zemes pirkšanas cenu dēļ. Šis finanšu slogs apgrūtinā norēķināšanos, piemēram, ar piegādātājiem. Savukārt tiem, kas nomā platības, pastāv liela iespēja tās zaudēt brīdī, kad zemes īpašnieks nolemj zemi pārdot, ja viņi nav zemes iegādes priekšrocības grupā. Reversās nomas līgums šādos gadījumos palīdz

ātri izpirkt nomas zemi vai iegādāties to izsolē, jo mēneša laikā tiek noslēgts līgums un pārskaitīta nauda.”

Jāatceras, ka Zemes fonds zemi no saimnieka pārņem nevis kredītā, tādēļ reversās nomas darījums ir salīdzinoši dārgāks nekā komercbanku aizdevums apgrozāmiem līdzekļiem vai investīcijām. Zemes fonda reversā noma ir tikai kā papildu instruments gadījumos, kad nav iespējams saņemt aizdevumu, vai, kad saimniecības attīstībai finanšu resursus vajag steidzami.

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kuru iegādājas Latvijas Zemes fonds ar atpakaļpirkuma līgumu, tiek iznomāta pārdevējam uz pieciem gadiem. Nomas maksas apmēru nosaka 5% gadā no pirkšanas cenas, bet ne zemāku par vidējo nomas tirgus cenu citiem vietējā pagastā vai novadā iznomātiem īpašumiem, iekļaujot nomas cenas aprēķinā nekustamā īpašuma nodokļa gada maksājuma apmēru, kā arī ar darījumu saistītos izdevumus. Nomas maksa tiek sadalīta četros vienādos maksājumos. Nomas ar atpakaļpirkuma termiņš ir pieci gadi, savukārt saimniecība īpašumu atpirkt var par cenu, kāda ir īpašuma tirgus vērtība brīdī, kad īpašums tiek pārdots. Ja piecu gadu laikā zemi atpirkt tomēr neizdodas, tā paliek Latvijas Zemes fonda īpašumā. **■**

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

UZZIŅAI

- **Zemes reversā noma** – reversās nomas pakalpojumu regulē likums “Par zemes privatizāciju lauku apvidos”, MK noteikumi Nr. 748 “Noteikumi par lēmumu pieņemšanu darījumiem ar lauksaimniecības zemi” un “ALTUM” iekšējie dokumenti.
- **Finansējums reversās nomas darījumiem** – 2018. gadā zemes reversās nomas darījumiem plānoti aptuveni trīs miljoni eiro.

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

PAŠNODARBINĀTO SOCIĀLO IEMAKSU APRĒĶINĀŠANA 2018. GADĀ

Daudzi pašnodarbinātie uztraucas par to, ka šogad jāmaksā vairāk valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu (VSAOI), turklāt vēl 5% pensiju apdrošināšanai (PA). Tas ir saprotams. Tomēr aicinu padomāt, – ja nav cita algota darba kā vien pašnodarbinātajam, – no kā viņiem maksās pensiju?

Esmu dzirdējis patiesu notikumu, kur kāds pašnodarbinātais, dodoties pensijā, sastopas ar to, ka pensijas viņam gandrīz nav! Kāpēc? Jo visus gadus, kamēr veica saimniecisko darbību, VSAOI kā pašnodarbinātais maksāja tikai par dažiem mēnešiem gadā, jo tā likums pieļauj – mēnešos, kad bija zaudējumi, nemaksāja. Grāmatvedis atskaiti gatavo saskaņā ar likumu un pašnodarbinātā rīkojumiem. Pašiem pašnodarbinātajiem ir jāinformē grāmatvedis, ja viņš vēlas maksāt VSAOI arī tad, kad ir zaudējumi.

Bet ir arī labāki stāsti, kur pašnodarbinātais maksā VSAOI katru mēnesi, neskatoties uz to, vai viņam ir peļņa vai zaudējumi. Toties viņam būs līdzekļi no valsts, ja gadīsies nopietni saslimt vai pienāks laiks doties pensijā.

Jā, protams, ir jautājums, – kur ņemt naudu, lai maksātu VSAOI, ja ir zaudējumi? Varbūt no tiem mēnešiem, kad bija liela peļņa? Varbūt kāds teiks – līdz pensijai tālu, vai ko citu. Ir, protams, cits variants – veidot uzkrājumu pašam. Ja neko nedarāt pensijas labā, jābūt gatavam arī smagiem dzīves apstākļiem vecumdienās.

Varbūt ir jautājums, – kur tiks likti 5% PA? To summu sadalīs starp pensiju 1. un 2. līmeni (ja tiks maksāts gan VSAOI, gan PA) vai ieskaitīs 1. līmenī (ja maksās tikai PA). Kādreiz bija runa, ka ieskaitīs 3. līmenī, bet tas ir noraidīts.

1. tabula

	Ienākumi (ieņēmumi – izdevumi) mēnesī (eiro) pēc SD žurnāla datiem	Saimnieciskās darbības ienākumi (eiro), skaitot no gada sākuma	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas līdzšinējā kārtībā	VSAOI 32,15%, eiro
janvāris	0	0	0	
februāris	0	0	0	
marts	0	0	0	
aprīlis	0	0	0	
maijs	-1000	-1000	0	
jūnijs	0	-1000	0	
jūlijs	1000	0	430	138,25
augusts	1000	1000	430	138,25
septembris	-4000	-3000	0	0
oktobris	10 000	7000	430	138,25
novembris	0	7000	0	
decembris	0	7000	0	
Kopā		7000	1290	414,75
			5% PA = 7000 – 1290 = 5710x5% = 285,5	285,5
			Kopā VSAOI+PA	700,25

2. tabula

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis			Kopā
	jūlijs	augusts	septembris	
VSAOI objekts (eiro)	430	430	0	860
Aprēķinātās VSAOI (eiro)	138,25	138,25	0	276,5

Pašnodarbinātā darba stāžā ieskaita tikai tos mēnešus, par kuriem ir maksāts VSAOI. Cilvēks nostrādā 20 gadus kā pašnodarbinātais, bet, nepadomājot par nākotni un nevēloties maksāt nodokļus, beigās piedzīvos šoku – kā?! Kāpēc man uzrādās, ka esmu strādājis tikai piecus gadus?! Jo VSAOI maksāja tikai par dažiem mēnešiem gadā! Saskaitot mēnešus, sanāk tikai pieci gadi. Par stāža veidošanos sīkāk var izlasīt mājaslapā www.vsaai.lv sadaļā „Pensionāriem” vai uzzināt, zvanot uz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru. Tas nedaudz pārdomām.

Tālāk ar piemēriem parādīšu, kā rēķināt VSAOI gan lauksaimniekiem, gan citu nozaru pašnodarbinātajiem.

Šajā rakstā ar vārdu “pašnodarbinātie” tiek saprastas personas saskaņā ar likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 1. panta 3. daļu. Atgādinājums – pensionāriem vai I un II grupas invalīdiem, kas ir zemnieku saimniecības (z/s) īpašnieki, kas nav darba attiecībās ar z/s un veic z/s vadīšanu, ja nav iecelts pārvaldnieks vai personām, kas veic nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, nav jāmaksā ne VSAOI, ne 5% PA nodoklis.

► 5. lpp.

**Makšķerēšanas,
vēžošanas un zemūdens
medību kartes
var iegādāties internetā:
makskeresanaskarte.lv.**

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

3. tabula

	Ienākumi (ieņēmumi - izdevumi) mēneš (eiro) pēc SD žurnāla datiem	Saimnieciskās darbības ienākumi (eiro), skaitot no gada sākuma	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas līdzšinējā kārtībā	VSAOI 32,15%, eiro	Obligāto iemaksu objekts PA	PA 5%, eiro
janvāris	10	10				
februāris	10	20				
marts	20	40				
aprīlis	20	60			60	3
maijs	100	160			100	5
jūnijs	200	360			200	10
jūlijs	430	790	430	138,25	0	0
augusts	1000	1790	430	138,25	570	28,5
septembris	2000	3790	430	138,25	1570	78,5
oktobris	-100	3690			0	0
novembris	0	3690			0	0
decembris	1000	4690	430	138,25	570	28,5
Kopā				553		153,5

4. tabula

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis			Kopā
	jūlijs	augusts	septembris	
	430	430	430	1290
Aprēķinātās VSAOI (eiro)	138,25	138,25	138,25	414,75
VSAOI objekts pensiju apdrošināšanai, kuram piemēro obligāto iemaksu likmi 5%	0	570	1570	2140
Aprēķinātās VSAOI pensiju apdrošināšanai 5% (eiro)	0	28,5	78,5	107

4. lpp. VSAOI pašnodarbinātajiem lauksaimniekiem

Ja pašnodarbinātajam vienīgie ieņēmumi ir no lauksaimnieciskās ražošanas (ieņēmumi no pamatlīdzekļu pārdošanas vai kā cita ārpus lauksaimnieciskās ražošanas nebūs lauksaimnieciskā ražošana, – pašlaik tādas ir manas domas, jo skaidru norādījumu no VID vēl nav), tad 1. tabulā sniegšu piemēru, kā notiks VSAOI aprēķins. Sākot ar 2018. gadu, VSAOI obligāti jāmaksā tikai par tiem mēnešiem, kad ienākums (ieņēmumi – izdevumi) sasniedz un pārsniedz 430 eiro. Tā ir minimālā summa, no kuras tiek rēķināts VSAOI, bet pašnodarbinātais var izvēlēties maksāt VSAOI no lielākas summas. Tāpat pašnodarbinātais var izvēlēties maksāt VSAOI par katru mēnesi, ne tikai par tiem, kad ir obligāti jāmaksā. Savukārt 5% PA par lauksaimniecību jārēķina tikai gada beigās par gadu kopumā. Ar 5% apliek summu, kas veidojas kā gada ienākums, mīnus gada laikā brīvi izraudzītais objekts par visu gadu. Tabulas piemērā to aprēķina 7000 eiro

mīnus 1290 eiro, kas veidojas, saskaitot katrā mēnesī izvēlēto iemaksu objektu (430+430 +430). Ja pašnodarbinātais būtu izvēlējis šajā piemērā maksāt VSAOI no 430 par katru mēnesi, tad šis iemaksu objekts būtu $430 \times 12 = 5160$ eiro, un tad 5% būtu jāmaksā no $7000 - 5160 = 1840 \times 5\% = 92$ eiro, nevis 285,50 eiro, kā bija pēc iepriekšējā variantā. Toties VSAOI viņam gada laikā būtu bijis jāmaksā $138,25 \times 12 = 1659$ eiro, nevis 414,75 kā iepriekšējā variantā.

VSAOI jāmaksā un jāiesniedz atskaite par ceturksni līdz nākamā mēneša 15. datumam, savukārt 5% lauksaimniekiem jāmaksā tikai par gadu līdz nākamā gada 15. aprīlim.

Apliekamajā ienākumā neiekļauj valsts atbalstu lauksaimniecībai vai ES atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai, un vienreizējo dotāciju bezdarbniekiem biznesa plāna īstenošanai. To arī SD žurnāla neliel ne 13., ne 14. ailē, bet gan 15. ailē.

Aizpildīta atskaites forma par 3. ceturksni lauksaimnieciskai ražošanai izskatās sekojoši (2. tabula).

Atskaitē 5% PA sadaļa būs jāaizpild

da tikai 2019. gada 1. ceturkšņa atskaitē, uzrādot informāciju par 2018. gadu.

VSAOI pašnodarbinātajiem, kas veic nelauksaimniecisku darbību

Pašnodarbinātajiem, kuriem ir ieņēmumi no nelauksaimnieciskās darbības, VSAOI aprēķins ir tāds pats kā lauksaimniekiem, bet 5% PA aprēķins atšķiras. PA jārēķina jau gada laikā, līdzīgi kā VSAOI. Ja, skaitot no gada sākuma, ienākums ir līdz 50 eiro, 5% nav jārēķina. Kad tas pārsniedz 50 eiro, ja ienākums ir līdz 430 neieskaitot, 5% rēķina no mēneša ienākuma, piemēram, aprīlī ienākums ir 60 eiro, tad 5% rēķina no 60, kas sanāk 3 eiro. Savukārt, ja ienākums ir 430 un vairāk, tad 5% rēķina no starpības starp ienākumu un izvēlēto VSAOI iemaksu objektu, kas parasti ir 430, bet var būt arī lielāks, ja pašnodarbinātais vēlas maksāt vairāk VSAOI. Piemēram, augustā ienākums ir 1000, iemaksu objekts izvēlēts minimālais, tas ir 430, ar 5% jāapliek starpība $1000 - 430 = 570$, kas sanāk 28,5 eiro (3. tabula).

Aizpildīta atskaites forma par 3. ceturksni citām nozarēm izskatās sekojoši (4. tabula).

VSAOI pašnodarbinātajam, kas veic lauksaimniecisko ražošanu, un ir citi ieņēmumi

Ja ir gan lauksaimniecība, gan citas nozares – pašlaik nav skaidrojuma no VID, kā īsti aprēķināt sociālās iemaksas.

Piemēram, ja jūnijā ienākums no lauksaimniecības ir 500, no citām nozarēm 800, kopā 1300. Ar VSAOI apliek no 430. Lai noteiktu 5% apliekamo citām nozarēm, no 800 jāatņem cik daudz? Visi 430 vai kāda daļa? Un savukārt gada beigās, ja pieņemam, ka vairāk ienākumu nav, no lauksaimniecības 500 jāatņem ir cik daudz, pirms aplikt ar 5%? Tā kā pagaidām tas nav skaidrs, nevaru arī neko ieteikt. Kad kļūs skaidrāks, tad arī uzrakstīšu. Tā kā tas būtu jāsaprot jau līdz 15. aprīlim, kad ir pēdējais termiņš iesniegt atskaiti par 2018. gada 1. ceturksni, tad pašnodarbinātajiem vajadzētu interesēties VID, jo cerams, ka līdz tam laikam būs uzrakstīta kāda metodika. **■**

Anda SKADIŅA,
LLKC Grāmatvedības un
finanšu nodaļas grāmatvedības
konsultante
e-pasts: anda.skadina@llkc.lv
tālrs. 63050226

EKONOMIKA

TEHNISKO PAKALPOJUMU CENU APKOPOJUMS PAR 2017. GADU

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Ekonomikas nodaļa apkopojusi tehnisko pakalpojumu cenas par 2017. gadu. Pakalpojumu cenu izmaiņas 2017. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, ir bijušas nelielas – lielākoties amplitūdā līdz 7%. Salīdzinot pa reģioniem, populārāko pakalpojumu cenu līmenis vidēji viszemākais ir Kurzemē, savukārt visaugstākais – Pierīgā.

Lielākais cenu samazinājums 2017. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, bijis: zāles pļaušanai ar pašgājējplaujmašīnu (-11,95%), skābsiena presēšanai rituļos (-7,89%), pievelšanai (-7,63%), graudu tīrīšanai (-7,89%) (skatīt 1. tabulu). Lielākais cenu palielinājums bijis šļūķšanas pakalpojumam (+5,49%), graudu kodināšanai (+4,44%) un zāles smalcināšanai (+4,26%).

Cenu apkopojums tiek veikts, pamatojoties uz novadu lauku attīstības speciālistu iesūtīto informāciju par 51 dažāda tehniskā pakalpojuma cenām visos Latvijas reģionos 2017. gadā. Tehnisko pakalpojumu cenas veidojas, saskaitot degvielas, darbaspēka un pamatlīdzekļu nolietojuma izmaksas, kā arī pakalpojuma sniedzēja vēlamā peļņu. Tehnisko pakalpojumu cenas norādītas bez pievienotās vērtības nodokļa (bez PVN).

Tehnisko pakalpojumu cenu izmaiņas 2017. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, redzamas 1. tabulā: cenas, kas palielinājušās, iekrāsotas sārtā krāsā, cenas kas samazinājušās – zilā krāsā.

Populārāko tehnisko pakalpojumu cenu līmenis reģionos ir atšķirīgs. Pērn, tāpat kā 2016. gadā, cenu līmenis vidēji viszemākais bija Kurzemē, savukārt visaugstākais – Pierīgā.

Viena pakalpojuma cenas reģionos ļoti krasi atšķiras. Vislielākās cenu atšķirības bijušas graudu kaltēšanai (Zemgalē: 3,05 eiro/t, Latgalē: 8,46 eiro/t, kas ir par 177% vairāk), sniega šķūrešanai (Latgalē: 17,33 eiro/h, Pierīgā: 32,46 eiro/h, kas ir par 87% vairāk), kartupeļu novākšanai ar kombainu (Kurzemē: 157,50 eiro/ha, Pierīgā: 258,33 eiro/ha, kas ir par 64% vairāk), kravas automobiļa (kravnesība 1,5–10,0 t) nomai (Zemgalē: 0,50 eiro/km,

1. tabula. Vidējo tehnisko pakalpojumu cenu salīdzinājums Latvijā 2017. un 2016. gadā

N.p.k.	Tehniskie pakalpojumi	Mērvienība	Vidējā cena 2017. g.	Vidējā cena 2016. g.	Cenu izmaiņas 2017. g. pret 2016. g., %	Maksimālā cena 2017. g.	Minimālā cena 2017. g.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Šķīvošana	eiro/ha	31,24	30,02	4,08	35,44	29,00
2.	Organisko mēsļu izkliedēšana	eiro/t	2,55	2,71	-5,94	3,59	2,34
Aršana (korpusu skaits)							
3.	3 korpusu arkls	eiro/ha	47,08	47,15	-0,16	51,76	44,17
4.	4 korpusu arkls	eiro/ha	47,87	50,08	-4,42	50,00	45,10
5.	5 korpusu arkls	eiro/ha	48,18	50,01	-3,65	50,00	46,14
Kultivēšana (darba platums)							
6.	līdz 4 m	eiro/ha	29,58	28,40	4,14	34,19	26,18
7.	4–6 m	eiro/ha	31,56	30,74	2,65	35,50	27,25
8.	virs 6 m	eiro/ha	33,25	33,53	-0,82	36,20	25,00
9.	Dzīlirdināšana	eiro/ha	49,02	50,09	-2,13	55,00	44,00
10.	Frēzēšana	eiro/ha	39,47	39,19	0,72	41,67	37,00
11.	Šļūķšana	eiro/ha	20,61	19,54	5,49	25,00	18,00
12.	Augsnes kombinētā pirmssējas apstrāde*	eiro/ha	38,90	39,07	-0,44	50,00	33,33
13.	Graudaugu sēšana	eiro/ha	28,84	29,44	-2,05	30,25	26,31
14.	Kombinētais agregāts (augsnas apstrāde+sēšana)**	eiro/ha	43,22	42,18	2,46	49,00	38,60
15.	Pievelšana	eiro/ha	19,17	20,75	-7,63	21,33	16,67
16.	Sējumu ecēšana	eiro/ha	18,61	18,42	1,05	20,45	17,43
17.	Kartupeļu stādīšana	eiro/ha	60,61	62,23	-2,60	70,00	48,80
18.	Kartupeļu vagošana	eiro/ha	25,64	24,71	3,75	28,75	24,23
19.	Smidzināšana (traktorvilkmes)	eiro/ha	19,36	20,33	-4,77	23,27	16,00
20.	Minerālmēsļu izkliedēšana	eiro/ha	17,46	17,70	-1,39	19,75	14,50
Zāles pļaušana:							
21.	traktors+plaujmašīna	eiro/ha	33,17	34,89	-4,91	35,83	30,04
22.	pašgājējplaujmašīna	eiro/ha	33,38	37,92	-11,95	40,00	30,00
23.	Ganību applaušana	eiro/ha	28,50	27,74	2,74	32,25	25,00
24.	Grāvmalu un ceļmalu applaušana	eiro/h	31,59	33,65	-6,12	36,00	27,33
25.	Vālošana – ārdīšana	eiro/ha	22,45	22,91	-2,02	24,73	20,50
26.	Presēšana ķīpās (siens)	eiro/ha	40,20	40,25	-0,13	50,00	27,00
Presēšana rituļos:							
27.	siens	eiro/gab.	4,70	5,04	-6,65	5,06	4,53
28.	siens	eiro/ha	38,55	37,64	2,43	44,21	30,00
29.	skābsiens (ieskaitot plēvi un tīklu)	eiro/gab.	14,03	15,23	-7,89	15,44	11,67
Zāles smalcināšana:							
30.	piekabināms smalcinātājs	eiro/ha	38,53	36,96	4,26	47,33	36,70
Graudaugu kuļšana:							
31.	ar salmu smalcināšanu	eiro/ha	64,89	62,95	3,07	67,00	62,80
32.	bez salmu smalcināšanas	eiro/ha	59,15	57,91	2,14	63,33	52,69
33.	rapšis	eiro/ha	67,62	70,90	-4,64	73,00	61,25
34.	Kartupeļu lakstu pļaušana	eiro/ha	27,23	29,07	-6,35	50,00	22,00
35.	Kartupeļu novākšana ar racēju	eiro/ha	83,64	83,41	0,28	120,00	66,75
36.	Kartupeļu novākšana ar kombainu	eiro/ha	231,44	228,64	1,23	258,33	157,50
37.	Graudu kaltēšana	eiro/t%	5,47	5,30	3,19	8,46	3,05
38.	Graudu tīrīšana	eiro/t	5,45	5,87	-7,13	8,60	1,50
39.	Graudu malšana	eiro/t	19,21	19,23	-0,11	21,31	14,40
40.	Graudu kodināšana	eiro/t	15,43	14,78	4,44	20,00	13,33
Traktoru noma							
41.	līdz 40 Zs*	eiro/h	15,00			15,00	15,00
42.	40–80 Zs	eiro/h	17,70			18,49	17,00
43.	81–130 Zs	eiro/h	21,15			22,00	18,00
44.	131–180 Zs	eiro/h	21,45			28,00	15,00
45.	181–250 Zs	eiro/h	22,98			30,00	15,00
46.	virs 250 Zs	eiro/h	28,67			31,00	26,67
Kravas automobīlis (kravnesība)							
47.	1,5–10,0 t	eiro/km	0,76	0,79	-3,44	0,81	0,50
48.	virs 10,0 t	eiro/km	0,87	0,89	-2,56	0,90	0,78
49.	Sniega šķūrešana	eiro/h	24,61	25,60	-3,88	32,46	17,33
50.	Sniega šķūrešana	eiro/km	13,04	12,77	2,10	15,58	9,98
51.	Šķeldošana	eiro/m³	3,06	3,02	1,18	3,83	1,50

*Zs

Zirgspēki.

Pakalpojumi, kuru cenas 2017. gadā ir samazinājušās, salīdzinot ar 2016. gadu.

Pakalpojumi, kuru cenas 2017. gadā ir palielinājušās, salīdzinot ar 2016. gadu.

2. tabula. Tehnisko operāciju veikšanas izmaksas un vidējo tirgus cenu salīdzinājums Latvijā 2017. gadā

N.p.k.	Tehniskās operācijas	Operācijas veikšanas izmaksas, eiro/ha	Pakalpojuma cena 2017. gadā, eiro/ha	Pakalpojumu cenu un operāciju izmaksu starpība, eiro/ha
1.	Aršana (4 korpusu)	45,44	47,87	2,43
2.	Kultivēšana (4–6 metri)	21,43	31,56	10,13
3.	Graudaugu sēja ar kombinēto agregātu	41,71	43,22	1,51
4.	Smidzināšana (12 metri)	7,66	19,36	11,70
5.	Minerālmēslu izkliešana	7,03	17,46	10,43
6.	Plaušana ar traktoram piekabināmo plaujmašīnu	24,00	33,17	9,17
7.	Presēšana rituļos	38,10	38,55	0,45
8.	Graudaugu kulšana	59,17	64,89	5,72

Vidzemē: 0,81 eiro/km, kas ir par 61% vairāk), organisko mēslu izkliešanai (Zemgalē: 2,34 eiro/t, Pierīgā: 3,59 eiro/t, kas ir par 53% vairāk).

Tehnikas pakalpojumu cenu atšķirības reģionos lielā mērā ietekmē saimniecību specializācija lauksaimniecības nozarē, kā arī pieprasījuma un piedāvājuma attiecība konkrētajiem tehniskajiem pakalpojumiem. Ja piedāvājums lielāks par pieprasījumu, tad pakalpojuma tirgus cena ir zemāka. Ja pieprasījums pārsniedz piedāvājumu, tad pakalpojuma tirgus cena ir augstāka. LLKC novadu lauku atbilstības speciālisti, kuri piedalījās tehnisko pakalpojumu cenu apkopošanā, apstiprina, ka ir tehniskās operācijas, kurām pakalpojumu sniedzēju skaits novados ir ļoti mazs, līdz ar to arī konkrēto pakalpojumu cenas ir augstākas.

Vēl tehnisko pakalpojumu cenas ir atkarīgas no tā, cik liels darba apjoms ir jāveic, – cik liela platība vai produkcijas apjoms ir jāapstrādā. Jo mazāka platība vai produkcijas daudzums jāapstrādā, jo pakalpojuma cena par 1 hektāru, tonnu vai kilometru ir lielāka. Sniedzot pakalpojumus mazās platībās, pakalpojuma sniedzējam ir lielākas izmaksas pārbraucienu dēļ, un ir zemāks darba ražīgums.

Tāpat kā pērn, arī šogad pašu izplatītāko tehnisko pakalpojumu tirgus cenām pievienojam klāt tehnisko operāciju veikšanas izmaksas, kuras aprēķinājis LLKC Inženiertehniskās nodaļas vadītājs Jānis Kažotnieks. Pašizmaksas pozīcijas ir tehnikas nolietojums, darbaspēka izmaksas, degvielas izmaksas, remontu un apkopju izmaksas.

Tehnikas nolietojums aprēķināts, pamatojoties uz vidējo tirgus cenu tehnikai, kas atbilst konkrētās jaudas prasībām un tehniskajiem parametriem

Foto: Iveta Tomsone

(minēti pie pakalpojuma nosaukumiem). Darbaspēka izmaksas aprēķinātas, izmantojot darbaspēka stundas tarifa likmi – 7 eiro/h un reizinot to ar vidējo ilgumu viena hektāra apstrādei. Dīzeļdegvielas patēriņš piemērots sekojoši: aršanai 19 litri/h, kultivēšanai 22 litri/h, graudaugu sējai ar kombinēto agregātu 23 litri/h, smidzināšanai 12 litri/h, minerālmēslu izkliešanai 12 litri/h, plaušanai 15 litri/h, presēšanai 21 litrs/h un kulšanai 36 litri/h.

Izmantojot iepriekš minētos datus, ir iegūta tehnisko pakalpojumu pašizmaksa, kas redzama 2. tabulā.

Analizējot 2. tabulas datus, uzskatāmi redzam, ka pakalpojumu tirgus cenas ir lielākas par pašizmaksu. Būtiskākās atšķirības ir smidzināšanai, kur vidējā pakalpojuma cena viena hektāra apstrādei par 11,70 eiro pārsniedz pašizmaksu, minerālmēslu izkliešanai, kur vidējā pakalpojuma cena viena hektāra apstrādei par 10,43 eiro pārsniedz pašizmaksu, un kultivēšanai (darba platums 4–6 metri), kur vidējā pakalpojuma cena viena hektāra apstrādei par 10,13 eiro pārsniedz pašizmaksu.

Pašizmaksu un tirgus izmaksu starpības varētu būt skaidrojamas jau ar

iepriekš minēto faktoru – pieprasījuma un piedāvājuma attiecību tirgū. Ja pieprasījums pēc konkrētā tehniskā pakalpojuma ir lielāks nekā piedāvājums, tehniskā pakalpojuma sniedzējs var palielināt pakalpojuma cenu, nosakot augstāku iegūstamās peļņas procentu.

Ja vēlaties aprēķināt tehnikas izmaksas savā saimniecībā, varat izmantot LLKC izstrādāto tehnikas izmaksu aprēķināšanas rīku, kas pieejams LLKC mājaslapā sadaļā “Node-rīgi”, apakšsadaļā “Tehnikas izmaksu aprēķins”, tiešsaistes adrese: http://laukutikls.lv/riki/tehnikas_aprekins/.

Ja jums rodas kādi jautājumi par tehnisko pakalpojumu vidējām cenām, sazinieties ar ekonomikas konsultanti Lieni Dabiņu (tāl. 63050220, e-pasts: liene.dabina@llkc.lv). Savukārt par tehnikas izmaksu aprēķiniem varat sazināties ar Jāni Kažotnieku (tāl. 63050220, mob. tālr. 26660676, e-pasts: janis.kazotnieks@llkc.lv).

Liene DABIŅA,
LLKC ekonomikas
konsultante
e-pasts:
liene.dabina@llkc.lv
tāl. 63050220, 26328248

DĀRZKOPĪBA

DĒSTU LAIKS IR KLĀT 2. DAĻA

Iestājoties martam, rošība turpinās ne tikai profesionālo audzētāju vidū, bet aktivitāti sāk izrādīt tie dārzkopji, kuri dārzenus audzē savai ģimenei, radu un draugu lokam, kā arī tiešajai pārdošanai un lauku tūrisma nodrošināšanai. Tā kā iepriekš apskatījām tikai tomatu dēstu audzēšanu, laiks ķerties klāt visām pārējām kultūrām.

Dēstu audzēšana nav iedomājama bez tādām dārzena kultūrām kā puravi, sakņu selerijas, saldā paprika un gurķi.

Atceramies, ka ir nozīme izmantojamo konteineru un kasešu krāsai. Visaugstāko temperatūru substrātam nodrošinās melnie, par +1 līdz +2 °C mazāk – brūnas krāsas, bet visviesāk dēstiem būs pelēkas un baltas krāsas konteineros.

Paprika

Lai arī šīs kultūras komercaudzēšanai īsta pamatojuma nav, tomēr, neskatoties uz to, daudzi dārzkopji tomēr izšķiras par labu šīs kultūras audzēšanai. Lai arī pamata prasības ir līdzīgas kā tomātiem, tomēr saldās paprikas vajadzības pēc siltuma ir augstākas. Paprikas dēsta izaugšanai ir nepieciešamas 50 līdz 60 dienas. Substrātus var izmantot tos pašus, ko tomātiem. Pēc sēklu izaugšanas telpā ir jāuztur +25 līdz +30 °C augsta gaisa temperatūra. Tā kā līdz sadīgšanai sēklas var atrasties tumsā, tad var izmantot iespēju dēstu kastītes novietot uz apkures caurulēm, jo substrātam ir vajadzīga par +2 līdz +3 °C augstāka temperatūra.

No sēklu izaugšanas līdz brīdim, kad sējeņus varēs izpīkēt, paiet 30 dienas.

Pīkēt, ja trūkst vietas, var kasetēs ar 3 līdz 4 cm diametra ligzdām, bet vēlāk pārstādīt 10 līdz 12 cm diametra podos. Ja vietas pietiek, uzreiz pīkē podos. Līdzko dēstu lapas saskaras, tie ir jāpāretina. Labam paprikas dēstam ir jābūt ar 5 līdz 6 īstajām lapām. Ja nav iespējama papildu gaismošana, tad, lai nodrošinātu adekvātu paprikas dēstu attīstību, dod papildmēslojumā 0,1 līdz 0,2% kalcija nitrāta šķīdumu. Tā tiks uzlabota dēstu apgāde ar kalciju, kura uzņemšana ir traucēta nepietiekoša apgaismojuma apstākļos. Ja paprikas dēstu attīstības temps nav pietiekams, tad pārmaiņus lieto arī NPK šķīstošo mēslojumu.

Sīpoli

Šis paņēmiens nodrošina par 2 līdz 3 nedēļām agrāku ražu no sēklas sētajiem sīpoliem. Izmanto kasetes ar ligzdu

skaitu 300 vai 448. Tā iespējams iegūt kvalitatīvus dēstus un praktiski nodrošināt 100% izaugšanos. Visu dēstu kasetēm no iepriekšējās sezonas ir jābūt iztīrītām un dezinficētām. Dēstu audzēšanas laiks vidēji būs 50 līdz 55 dienas. Vienā ligzdā izaug 5 sēklīši. Vidēji izaugs 3 līdz 4 dēsti. Sēklu dīgšanas laikā nepieciešama +20 līdz +25 °C temperatūra. Pašam substrātam jābūt vismaz tikpat siltam, tāpat arī telpai, kurā tiks veikta sēja.

Diedzēšanas laikā kasetes var likt citu uz citas un nosegt ar plēvi. Sēklu dīgšanas laikā uztur +22 līdz +25 °C temperatūru. Pēc sadīgšanas kasetēm noņem plēvi, tās pārvieto uz siltumnīcu, uzliekot uz koka paliktņiem, iepriekš pakļaujot apakšā plēvi. Pēc sadīgšanas uz 4 līdz 5 dienām veic sēklu norūdīšanu. Gaisa temperatūru pazemina uz +10 līdz +12 °C dienas laikā un +8 līdz +10 °C naktī. Pēc šī perioda gaisa temperatūru atkal paaugstina uz +18 līdz +20 °C dienā un +12 līdz +14 °C naktī.

Pirms izstādīšanas 10 līdz 12 dienu laikā veic dēstu norūdīšanu. Ja iespējams, vislabāk kasetes ir iznest ārā. Labi norūdīti sīpolu dēsti izturēs pat -5 līdz -6 °C lielas pavasara salnas. Lai dēstu audzēšanas laikā katra kasetes ligzda būtu vienmērīgi nodrošināta ar mitrumu, paliktņiem, uz kuriem stāv kasetes, ir jābūt horizontālā stāvoklī. Tādos apstākļos augušie dēsti būs izlīdzināti un skaisti. To neievērojot, dēsti var iekalst vai nopūt. Viss darbs būs vējš. Papildmēslošana līdzīga kā puraviem, – pārmaiņus kalcija nitrāts un NPK ik pēc 10 dienām. Pirms izstādīšanas kasetes salaista, lai dēstus būtu viegli izņemt. Labam sīpolu dēstam ir jābūt ar 2 līdz 4 īstajām lapām un 15 līdz 18 cm garam. Izstāda dobē 25 līdz 30 cm attālās rindās ar 15 cm atstarpēm starp augiem.

Puravi

Puravu sēklu izaugšanu plāno "lapu" sējāmājās dienās. Sēklām optimālai dīgšanai jānodrošina +20 līdz +25 °C temperatūra, zemāka gaisa temperatūra salnu periodā uz lauka izstādītiem puraviem var radīt priekšlaicīgu izziedēšanu.

► 9. lpp.

Foto: Māris Narvils

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKCLV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

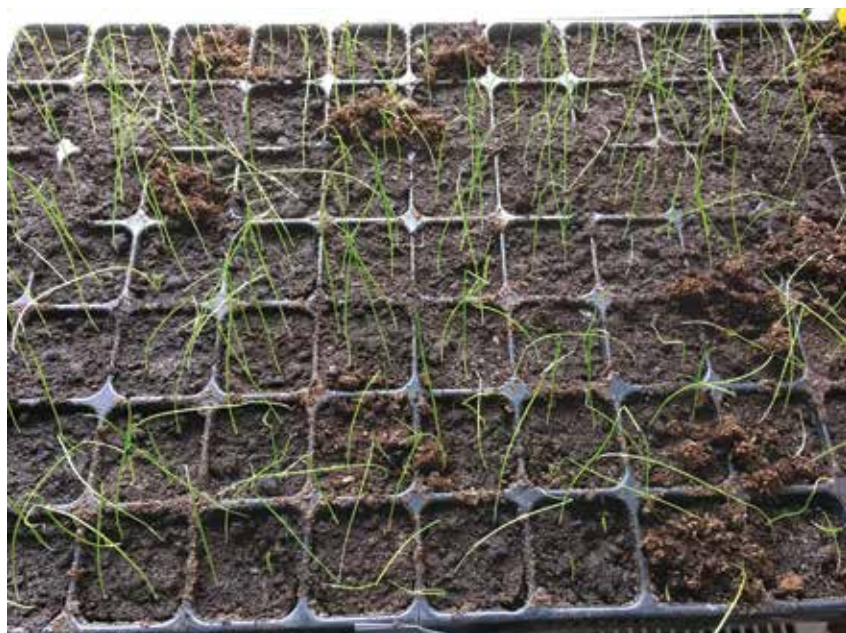

Foto: Māris Narvils

No sēklām sētie sīpoli kasetē gatavi tālākai augšanai

◀ 8. lpp.

No 1 g sēklu var iegūt līdz 200 dēstiem. To audzēšanai izmanto speciālos kūdras substrātus. Dēstu audzēšanas ilgums būs cieši saistīts ar vidējo diennakts gaisa temperatūru, pie +17 līdz +18 °C audzēšana ilgs 12 līdz 14 nedēļas, tad izmanto kasetes ar 300 ligzdām. Savukārt, ja būs iespējams nodrošināt vidēji +23 °C, izaudzēšanai pietiks ar 30 līdz 40 dienām, tikai tad jāizmanto kasetes ar lielāku – 448 ligzdu skaitu.

Izsējot sēklas uz kūdras substrāta, tām 0,5 cm biezā kārtiņā pārber perlītu vai vermikulītu. Lai stiprinātu puravu sakņu sistēmu, pēc sēklu sadīgšanas gaisa temperatūru uz divām nedēļām pazemina līdz +15 °C. Kad dēsti sasniegs 5 mm diametru, gaisa temperatūru dienā paaugstina līdz +18 °C. Dēstu audzēšanas perioda beigās 3 līdz 4 dienas pirms izstādīšanas dēstus norūda pie +10 °C. Norūdīšanas periodā samazina laistīšanu. Tikai kasetēs varēs iegūt dēstus 4 līdz 6 mm diametrā.

Audzējot kastītēs, tādas kvalitātes dēstus nevarēs iegūt. Alternatīva var būt kūdras kubiki, ja ir, ar ko tos izgatavot. Sevišķi svarīgi tas ir agrajām šķirnēm, kam ražu vāks vasaras beigās. Kastītēs audzētie dēsti augšanas tempa ziņā kasešu dēstus panāks tikai rudens periodā. Var izmantot arī sēju dobēs apkurināmā siltumnīcā, tad uz kvadrātmētru izsēj 600 līdz 800 sēklu, no kurām iegūs ap 50% izstādāmu dēstu. Ja dēsti nepietiekama apgaismojuma

dēļ ir izstādējuši, tos apgriež 10 cm virs substrāta līmeņa. Papildmēslošanai pārmaiņus izmanto kalcija nitrāta mēslojumus un pilnīgi šķīstošos vai šķīdros NPK mēslojumus, kuros minimāli ir slāpekļs, bet vairāk ir fosfors un kālijs. Darba šķīdumus gatavo 0,1 līdz 0,2% koncentrācijā. Uz 1 kvadrātmētru izmanto 5 līdz 6 litrus šķīduma. Laistīšanu variē atbilstoši gaisa temperatūrai, bet tā, lai saglabātu vienmērīgu mitrumu. Kailsakņu stādus neaudzē, jo tie necieš pārstādīšanu.

Sakņu selerijas

Sakņu selerijām pie mums ir ļoti garš veģetācijas periods, kas nozīmē, ka bez dēstu audzēšanas nav iespējams iztikt. To sējas laiks ir februāra beigās vai marta sākums. Seleriju sēkliņas ir ļoti sīkas, tās izsēj ar kūdras substrātu piepildītā dēstu kastītē. Izsētām sēkliņām pa virsu neko neber, jo šī ir tā kultūra, kas labāk dīgst tieši gaismā. Lai sīkās sēkliņas visu laiku būtu mitrumā, visvieglāk ir nodrošināt, pārvelkot pāri kastītei plāno pārtikas plēvi. To var labi nostiept, tā nodrošinot zem tās mitruma saglabāšanos.

Sēklas diedzē pie +20 līdz +22 °C. Kad sēklas sadīgst, gaisa temperatūra jāpazemina līdz +17 °C. Kad dīgstiem parādās pirmā īstā lapa, laiks sējeņus pārpiķēt. Dēstu kastītē tos izpiķē 4 līdz 5 cm attālumā citu no cita, bet kasetēs 4 līdz 5 cm kasešu ligzdās. Stādu kopējais audzēšanas laiks būs divi mēneši, tādēļ papildmēslošana būs obligāti va-

jadzīga. Pirmo papildmēslojumu dod 10 līdz 15 dienas pēc pārpiķēšanas, un tā ik pēc 10 dienām. Var izmantot tos pašus mēslojumus kā puraviem.

Gurķi

Gurķi ir viena populārākajām kultūrām, ko cilvēki labprāt cenšas audzēt siltumnīcās. Gurķus sēj 8 cm diametra kasetēs. No kūdras substrātiem vislabāk izmantot tieši gurķu dēstiem paredzētos, jo tad būs vismazāk problēmu. Gurķi ir ļoti jutīgi pret substrāta mitruma svārstībām, tādēļ mitrināšanai ir jāpievērš pietiekoši liela uzmanība. Ir labi, ja substrātu var salaistīt ar sasildītu lietus ūdeni. Papildus substrātam pievieno Trihoderminu B-J vai Biomiks maisījumu. Tie palīdzēs sekmīgi vēlāk cīnīties ar dažādiem gurķu patogēniem.

Gurķu sēklas vispirms saliek uz katras kasetes ligzdas, un tikai tad viegli ar pirkstu sēkliņas iespiež līdz 2 cm dziļumam. Aplaista ar +25 līdz +30 °C siltu ūdeni, pārsedz kasetes ar plēvi un noliek tā, lai no apakšas uz kasetēm nenāktu aukstums. Optimāls mitrums kūdras substrātam ir tad, ja, to paņemot rokā, var izspiest dažas pīles ūdens. Slapjāku nedrīkst, jo jutīgajām gurķu saknītēm var sākt trūkt gaisa. Gaisa temperatūru sēklu dīgšanas laikā uztur +25 līdz +27 °C robežās. Kā gurķi sadīgst, parasti ap trešo dienu pēc sējas, tā temperatūru var pazemināt uz +21 līdz +22 °C dienā un +18 līdz +20 °C nakts stundās. Plēvi noņem un augus apsmidzina ar siltu ūdeni.

Gurķiem ļoti vajag gaismu, jo citādi tie, strauji augot, ātri izstīdēs. Ieteicams gurķu stādus apsmidzināt ar kādu no jūras zaļu ekstraktu preparātiem, piemēram Kelpak, tas palīdzēs veidoties spēcīgākai sakņu sistēmai. Turklāt biežāk nekā citus dēstus, gurķus pārmaiņus mēslo ar kalcija nitrāta un šķīstoša NPK mēslojumu, kas paredzēts veģetatīvās augšanas periodam. Audzēšanas laikā ir nepieciešama stādu retināšana, pat 8 līdz 20 cm attālumā. Siltumnīcā parasti gurķus izstāda 3 līdz 5 īsto lapu stadijā. ■

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības
nodaļas vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tāl. 29609943

GRAUDKOPIBA

SEKMES GRAUDAUGU AUDZĒŠANĀ GARANTĒ PRECĪZĀ LAUKSAIMNIECĪBA

Juris Kusiņš Ogresgala “Kārļos” strādā kopš 1998. gada. Iesākumā galvenā darbības nozare bija piensaimniecība, bet tagad – graudaugu audzēšana.

Saimniecībā, kas aizņem 320 hektārus, tika turētas 110 slaucamās govīs un 90 teles. Kopumā gada laikā tika iegūtas 600–700 tonnas piena, produkcija realizēta par toreizējiem 18–20 santīmiem litrā. Pēdējos trīs gados vajadzēja strādāt jeb samierināties ar stabili mīnus zīmi. Ja iepriekš subsīdijas nosedza zaudējumus, tad, pieaugot degvielas, elektrības un citu resursu cenām, saimniecība nonāca līdz izdzīvošanas robežai. Arī strādnieku algas nebija perspektīvas. Lielsaimnieks saprata, ka pienācis laiks mainīt darbības virzienu. Piena lopkopību varētu turpināt, ja būtu pietiekamā daudzumā zemes īpašumu. Tad uzbūvētu jaunu kūti, bet ko darīt, ja lielākoties tiek izmantota nomas zeme, – pasākums nav drošs. Šodien tev zeme ir, rīt var nebūt. Svešā īpašumā uzcelt jaunas fermas, nezinot, kādas nomas maksas nākotnē noteiks zemju īpašnieki, nešķita prātīgi. Par labu graudkopībai liecināja fakts, ka nevajag tik daudz darbaspēka, arī lauki var būt kaut 10 kilometru attālumā.

Graudu cena turpina pieaugt

Galū galā – kāpēc neizmantojot situāciju valstī, kad citi lauksaimnieki paplašinās tieši tā paša iemesla dēļ – lai izdzīvotu? Pieprasījums pēc slaucamajām govīm pēdējos gados ir pieaudzis, tāpēc J. Kusiņam savu ganāmpulku izdevās pārdot par nosacīti labu cenu. Iegūtie līdzekļi tika ieguldīti, lai pārprofilētos – SIA “Kārļi” kļuva par graudkopības uzņēmumu.

Vēl viens fakts – pasaulē pieaugot iedzīvotāju skaitam un nelabvēlīgu laika apstākļu ietekmē samazinoties ražām, graudu cena būtiski palielinājusies un turpina pieaugt. Turklāt graudus, kuru cenas saistītas ar naftas izcenojumu, izdevīgāk pārdot, nevis izbarot piena lopiem.

Šobrīd Jurim Kusiņam pieder 100 hektāru lauksaimniecībā izmantojamās zemes, vēl 200 hektāri tiek nomāti. Audzētas tiek tās kultūras, kas nes peļņu –

Foto: no Jura Kusiņa personīgā arhīva

Juris Kusiņš pie jaunā kombaina

rapsis un kvieši. Visa zeme sadalīta četrās daļās. Ceturtdaļa – papuvei, ceturtdaļa – rapsim, pārējo aizņem kvieši. Jāievēro augu seka, – kad divus gadus audzēti kvieši, tos nomaina papuve un visbeidzot rapsis. Aizvadītā gada augustā iesēts rapsis, bet septembrī kvieši. Kaut gan valdīja pārlietu liels mitrums, abas kultūras veiksmīgi sadīga, cerams, ka labi pārziemos un nobriedīs.

Nepieciešama jaudīga tehnika

Lai veiksmīgi saimniekotu, nepieciešama jaudīga un kvalitatīva tehnika. Lauku darbos neaizvietojami ir trīs jauni traktori. Moderns ir jaunais beļģu kombains “New Holland”. Ar veco kombainu pagājušogad nebūtu paspēts labību novākt. Liels paldies par palīdzību projekta “Ieguldījumi uzņēmuma modernizācijā, iegādājoties graudaugu

kombainu un piekabi graudu transportēšanai” īstenošanā jāteic LLKC Ogres konsultāciju biroja darbiniecēm.

Protams, plašajā “Kārļu” saimniecībā jāliek lietā arī pārējās tehnikas vienības: sējmašīna, miglotājs, minerālmēsļu sējmašīna, “Amazones” diski un frēze. Daļa tehnikas iegādāta, izmantojot lopu ganāmpulka pārdošanas naudu. Karstajā darba sezonā pats saimnieks vada kombainu. Kā ierasts, lauku vidē grūti atrast strādniekus darbam uz pāris mēnešiem, vēl jo vairāk tādus, kuriem var uzticēties. Paša izdarītajam ir priekšrocība – redzi savus laukus, savas kļūdas, skaties, kur kas labāk aug, ko var vēl labāk izdarīt, pamainīt; vari novērtēt, vai nepieciešami meliorācijas grāvji, vai jāsaglabā papuve utt.

► 11. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

10. lpp.

Ja vienā kvadrātmetrā pieklājīga raža, tādai jābūt visā laukā. Jaunās darbības nozares – graudkopības – sākumā “Kārļos” kviešu ražība bija 3,4 tonnas no hektāra, tagad labākajos laukos ir 8 t/ha. Vidēji – ir 6,5 t/ha kviešiem un 3,5 t/ha rapsim. Kopumā aizvadītā gada ražas birums vērtējams pozitīvi.

Izmanto satelīta karti

Lai uzturētu zemes auglību, nepieciešami papildpasākumi. Zemē iestrādāti salmi. Pirms diviem gadiem visiem laukiem veikta precīza augsnes analīze. Izmantojot satelīta karti, lauku ražību palielināja minerālmēslu sējmašīna. Atsevišķi tika iestrādāti kālijs, fosfors un slāpeklis. Nesen veikta kaļķošana pret zemes skābumu. Ilgtermiņā tas dos labus rezultātus. Arī kaļķošana un arī miglošana īstenota, izmantojot precīzās lauksaimniecības metodes – satelīta karti. Tas viss ļauj būt zaļākiem, nepiesārņojot dabu. Protams, varētu vēlēties, lai valsts sniegtu lielāku atbalstu precīzākajām tehnoloģijām.

Zināms, ka viens nav karotājs, tāpēc saimnieks iesaistījies Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības “LATRAPs” Aizkraukles filiālē. Ir nopirkta kvota 600 tonnu graudu uzglabāšanai. Personiskais ieguldījums Aizkraukles kompleksā ir izdevīgs un nākotnē atmaksāsies. Svarīgi laikus fiksēt cenu savai produkcijai, jāskatās izdevīgākā biržas cena, lai pārdotu. Protams, pasaules cena svārstās. Šobrīd kviešu cena zema, proti, apmēram 160 eiro par tonnu, rapsim 360 eiro par tonnu. Gala cena tiek izrēķināta pēc īpašas formulas. Graudkopim jāprot plānot, kāda raža gaidāma un kad fiksēt vēlamu cenu. Var laimēties, var sāpīgi iekrist. Jādomā arī, cik iesēt, lai spētu novākt. Skaidrs – lauksaimnieki atkarīgi no

laika apstākļiem. Visas audzētās platības “Kārļos” ir apdrošinātas. J. Kusiņš iesaistījies Latvijas un Vācijas zemnieku apdrošināšanas kooperatīvā. Vidutājs ir “LATRAPs”. Apdrošināšanas iemaksas pēc noteikta laika izdosies saņemt atpakaļ, tāpēc šī lieta ir pietiekami izdevīga, lai to darītu.

Laukus varētu paplašināt

Runājot par nākotnes plāniem, Ogresgala graudkopis uzsver, ka varētu paplašināt laukus vismaz par 50 hektāriem, tehnika to atļauj. No dzelžu vienībām vēl būtu vajadzīgs iegādāties pieckorpusu arklus un teleskopisko iekrāvējus. Lai nodrošinātu visu saimniecībai nepieciešamo, ņemti kredīti. Piecu gadu laikā tie jāatdod. Tas ir papildus dzinulis darbam.

J. Kusiņš līdztekus labības audzēšanai ražo kviešu un rapšu sēklas. Tās tiek gatavotas savā kaltē. Ar “Baltic Agro” noslēgts līgums par sēklu pavairošanu. Firma iepērk sēklu un tālāk pārdod zemniekiem. Kvieši īpašu peļņu nenes, ļauj tikai izdzīvot, toties rapsis pelna labi. Tuvākajā nākotnē viss atkarīgs no pasaules cenām. Mēs esam tikuši globālajā tirgū.

Juris Kusiņš atzīst, ka Latvijas zemniekus šobrīd glābj eksports. Ja tā nebūtu, nevarētu pastāvēt apmēram divas trešdaļas esošo zemnieku saimniecību. Tiesa gan, katrā no tām situācija atšķirīga. Tieši tādēļ joprojām neizdodas izveidot vienotu, efektīvu lauksaimnieku organizāciju – intereses atšķiras gan lieliem un maziem, gan “vienāda kalibra” saimniekiem un zemes īpašniekiem. ■

Māris GRĪNEVIČS,
Ogres novada lauku
attīstības konsultants
e-pasts:
maris.grinevics@llkc.lv
tāl. 20238882

VALSTS ATBALSTS

APSTIPRINĀTS VALSTS ATBALSTS LAUKSAIMNIECĪBAI 2018. GADAM

Valdība 20. februārī apstiprināja Zemkopības ministrijas sagatavotos grozījumus noteikumos par valsts atbalstu lauksaimniecībā. Atbalsts lauksaimniecībai no valsts budžeta 2018. gadā būs 8 720 490 eiro.

Finansējums lauksaimniecībai sadalīts šādi:

- 1) lopkopības attīstībai – 6 185 305 eiro,
- 2) augkopības attīstībai – 617 342 eiro,
- 3) starptautiskai un savstarpējai sadarbībai – 701 920 eiro,
- 4) tirgus veicināšanai – 364 530 eiro,
- 5) nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas veicināšanai – 479 650 eiro,
- 6) pērn uzsāktu atbalsta pasākumu izpildes finansēšanai – 371 743 eiro.

Izmaiņas, ko ievieš izdarītie grozījumi noteikumos, skars dokumentu iesniegšanu Lauku atbalsta dienestā (LAD). Šogad dokumentu iesniegšana trīs atbalsta pasākumos LAD notiks tikai elektroniskās pieteikšanās sistēmā (EPS). Šie pasākumi ir: atbalsts biškopības nozarei, atbalsts lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanai un atbalsts dalībai pārtikas kvalitātes shēmās.

Noteikumos ir precizēta tiesību norma par ciltsgrāmatas kārtošānu, paredzot finansēt arī dzīvnieku novērtēšanas procesu, kā arī piensaimniecībai un liellopu gaļas ražošanai palielināts finansējums par DNS analīzēm no 6000 līdz 12 000 eiro, lai ciltsgrāmatā būtu iespējams uzņemt tīršķirnes vaislas dzīvniekus.

Grozījumi arī noteic atbalstu par vaislai audzējamo aitu un teķu *maedi-visna* seroloģijas testiem. Tāpat arī papildu atbalsts paredzēts kazkopībai *skrepe* ģenotipa noteikšanas un artrīta-encefalīta seroloģijas testiem dzīvniekiem.

Noteikumos veikti vēl vairāki precizējumi.

Vairāk informācijas – noteikumos “Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 17. decembra noteikumos Nr. 1524 “Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai””, kas stāties spēkā pēc to publikācijas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”. ■

ZM informācija

“LAUKU LAPU”
IESPĒJAMS ARĪ ABONĒT

Ja vēlaties “Lauku Lapa” saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan “Latvijas Pasta” interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>. Abonēšanas indekss – 1163.

MEŽSAIMNIECĪBA

Valdība ir akceptējusi grozījumus MK noteikumos Nr. 455 “Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu pasākuma “Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā” īstenošanai”.

Galvenie grozījumi veikti apakšpasākuma “Meža ieaudzēšana” kvalitātes kritērijos. Grozījumi paredz, ka viens pretendents plānošanas periodā mežu varēs ieaudzēt ne vairāk kā 20 ha platībā (iepriekšējo 10 ha vietā). Tas nozīmē, ka tiem pretendentiem, kuriem meža ieaudzēšanas projekts apstiprināts par 10 ha, ir vēl iespēja pretendēt un saņemt ES atbalstu.

Grozījumi dod iespēju atbalsta pretendenta apmežot lielāku lauksaimniecības zemes platību, kur zemes auglība ir lielāka par 25 ballēm.

PRECIZĒTI ES ATBALSTA SAŅEMŠANAS NOSACĪJUMI

Iepriekš lauksaimniecības zemē, kur zemes auglība ir lielāka par 25 ballēm, ieaudzētā platība nevarēja pārsniegt 2 ha. Grozījumi paredz, ja zemes auglība ir lielāka par 25 ballēm, mežu var ieaudzēt līdz 4 ha.

Meža ieaudzēšanu varēs veikt arī zemēs ar kategoriju “pārējās zemes” – zemē, kas nekustamā īpašuma valsts kadastrā uzskaitīta pārējo zemju grupā (piemēram, izstrādāti karjeri, smiltāji u. c.).

Papildināti arī projektu atlases kritēriji apakšpasākumā “Meža ieaudzēšana” un “Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai”, dodot iespēju tiem atbalsta pretendentiem, kuri nav meža īpašnieku kooperatīva vai meža īpašnieku biedrības biedri, kā arī, kuriem nav augstākā vai vidējā speciālā mežsaimnieciskā izglītība, iegūt 5 punktus projekta vērtēšanas procesā, ja pretendents apguvis mežsaimniecības mācību kursu Lauku

attīstības programmas (LAP) 2014.–2020. gadam pasākuma “Zināšanu pārnese un informācijas pasākumi” apakšpasākumā “Profesionālās izglītības un prasmju apguves pasākumi”.

Mežsaimniecības mācību kursu LAP 2014.–2020. gadam pasākuma “Zināšanu pārnese un informācijas pasākumi” apakšpasākuma “Profesionālās izglītības un prasmju apguves pasākumi” ietvaros organizē Meža konsultāciju pakalpojumu centrs. Apmācība norisinās visā Latvijā. Par tuvākajā laikā plānotajām mācībām un norises vietām varat uzzināt MKPC mājaslapā (mkpc.llkc.lv), sadaļā – apmācības.

Ieva DONIŅA,
MKPC Zemgales nodaļas
mežsaimniecības vecākā
konsultante
e-pasts: ieva.donina@mkpc.llkc.lv
tāl. 63050477

Foto: MKPC arhīvs

Līdz ar pavasara iestāšanos aktīvi sākas meža stādīšanas darbi. Daži padomi, ko derētu atcerēties.

Pērkot stādus meža kokaudzētāvās:

- Svarīgi izvēlēties piemērotākos stādus: **kailsakņu stādus, kailsakņu stādus ar uzlabotu sakņu sistēmu** (uzlabo stāda ieaugšanu), **dižstādus** (liela izmēra stādus) un **ietvarstādus** vai konteinerstādus, tos var stādīt no pavasara līdz pat rudenim.

- Jāpievērš uzmanība **stādu kategorijai** atkarībā no to ģenētiskās vērtības: **ieguves vieta zināma, atlasīts uzlabots, pārākš.**

- Kokaudzētāvā noteikti jāpaņem **pavadzīme un etiķete** ar atsauci uz certifi-

kātu, kas apliecina stādu izcelsmi un atbilstību noteiktām kvalitātes prasībām.

Visi dokumenti būs nepieciešami, kad Valsts meža dienestā iesniegsiet pārskatu par meža atjaunošanu vai ieaudzēšanu.

Transportējot stādus, nedrīkst pieļaut sakņu apžūšanu vai stādu sakaršanu.

Kad un kā pareizi stādīt?

Meža stādīšanu vislabāk veikt pēc iespējas agrāk pavasarī, tūlīt pēc zemes atkuššanas līdz pumpuru saplaukšanai.

Vislabāk, ja augsne ir sagatavota jau rudenī un velēna paspējusi nosēties. Svarīga ir stādvieta izvēle:

- vieglās smilšainās augsnes – stāda vagas dibenā,

- mitrās un smagās augsnes – uz *tiltiņa* (vagas slīpās nogāzes augšējās daļas) vai uz atgāztās velēnas tā, lai stāds tiktu iestādīts minerālaugsnē, kas atrodas zem velēnas.

Pirms meža stādīšanas svarīgi izvēlēties piemērotākos darbarīkus un iemācīt stādītājus pareizi rīkoties ar tiem:

- Kailsakņu stādus parasti stāda ar lāpstu, ar asmeni ne īsāku par 25 cm. Stāds stādīšanas spraugā jāieliek līdz sakņu kaklam un pēc iespējas taisni, tad stingri jāpiemin ar papēdi. Ja, iestādīto stādu viegli pavelkot ar trim pirkstiem, tas neizraujas – iestādīts labi!

- Ietvarstādus visērtāk stādīt ar speciālo stādāmo stobru sagatavotā augsnē. Jāstāda tādā dziļumā, lai minerālaugsne nosegtu ietvarstāda augsnes substrātu 1–2 cm biežumā, bet kūdras augsne 3–5 cm biežumā, obligāti pieminot ar papēdi.

Iesakam noskatīties AS “Latvijas valsts meži” veidoto filmiņu “Meža atjaunošana”, mājaslapā www.mkpc.llkc.lv sadaļā “Informatīvie materiāli”.

Mairita BONDARE,
MKPC Madonas nodaļas vecākā
mežsaimniecības konsultante
e-pasts:
mairita.bondare@mkpc.llkc.lv
tāl. 64822528 un 28381176

BRISELES GAITEŅOS

APSTIPRINA NEONIKOTINOĪDU APDRAUDĒJUMU BITĒM

Eiropas Pārtikas drošības aģentūra EFSA februāra pēdējā dienā izplatīja paziņojumu, ka lielākā daļa neonikotinoīdu pesticīdu rada risku savvaļas bitēm un medus bitēm.

Iestāde veica pētījumus ar darbīgajām vielām klotianidīnu, imidakloprīdu un tiamektoksamu, uz kuriem jau pašlaik attiecas lietošanas ierobežojumi ES. Jau nīe EFSA secinājumi papildina tos, kas publicēti 2013. gadā, pēc tam, kad Eiropas Komisija noteica vielu izmantošanas kontroli. Nūle publiskotais novērtējums aptver pētījumu par savvaļas bitēm, kāmēnēm, kā arī medus bitēm. EFSA Pesticīdu nodaļa veica plašu datu vākšanu, tostarp sistemātisku literatūras pārskatu, lai apkopotu visus ar iepriekšējiem novērtējumiem publicētos zinātniskos pierādījumus. Komanda arī izmantoja EFSA izstrādātu vadlīniju dokumentu,

kas īpaši paredzēts pesticīdu un bišu riska novērtēšanai. EFSA Pesticīdu nodaļas vadītājs Hosē Tarazona: “Šāda ievērojama datu apjoma, kā arī vadlīniju pieejamība ļāva mums sagatavot ļoti detalizētus secinājumus.” Tāpat kā iepriekšējos novērtējumos, vielu iedarbība uz bitēm tika noteikta, izmantojot trīs veidus: atliekas bišu ziedputekšņos un nektāros, putekļu izplatīšanās apstrādāto sēklu sēšanas laikā un ūdens patēriņš. EFSA secinājumi tiks darīti zināmi EK un dalībvalstu riska pārvaldītājiem, kuri apsvērs iespējamās grozījumus pašreizējos šo pesticīdu lietošanas ierobežojumos. Valsts augu aizsardzības dienestā pieejamā informācija liecina, ka no EFSA pētījumos iekļautajiem neonikotinoīdiem Latvijas augu aizsardzības līdzekļu reģistrā ir līdzekļi, kas satur tiamektoksamu: “Kruizers 70 p.s.” (ir reģistrēts, bet nav tirgū), “Actara 25 WG” un “Cruiser OSR”. ■

EIROBAROMETRS: PILSONI VĒLAS KVALITATĪVU PĀRTIKU

Jaunākais ES mēroga “Ei-robarometra” sabiedriskās domas pētījums par kopējo lauksaimniecības politiku liecina, ka tikai vairāk nekā 60% respondentu uzskata, ka kopējā lauksaimniecības politika (KLP) dod labumu visiem pilsoņiem, nevis tikai lauksaimniekiem.

Aptauja, kurā piedalījās vairāk nekā 28 000 ES pilsoņu 28 dalībvalstīs, tika veikta 2017. gada decembra sākumā. Viens no galvenajiem februārī publicētajiem secinājumiem ir atzinums, ka lielākā daļa pilsoņu (55%) uzskata, ka “drošas, veselīgas un kvalitatīvas pārtikas nodrošināšana” ir viens no galvenajiem lauksaimnieku pienākumiem. To uzskata par vissvarīgāko lauksaimnieku lomu katrā ES valstī. Uz jautājumu par KLP prioritātēm 62% respondentu (+6% kopš 2015. gada) teica, ka ES KLP galvenā prioritāte ir nodrošināt “drošu, veselīgu un kvalitatīvu pārtiku”. Ņemot vērā pieaugošo uzsvāru uz KLP ieguldījumu vides un klimata problēmu risināšanā, 50% iedzīvotāju paziņoja, ka KLP galvenais mērķis ir “aizsargāt vidi un cīnīties pret klimata pārmaiņām”, kas ir sešu punktu pieaugums kopš pēdējā līdzīgā apsekojuma 2015. gadā. Vides un klimata ambīcijas būs galvenais elements Komisijas tiesību aktu priekšlikumos par nākamā KLP. ■

ROSINA PALIELINĀT DE MINIMIS ATBALSTU LAUKSAIMNIEKIEM

Eiropas Komisija ierosina palielināt lauksaimniecības atbalsta maksimālo apjomu, ko dalībvalstis bez iepriekšēja paziņojuma var izmaksāt lauksaimniekiem, no 15 000 līdz 25 000 eiro trīs gadu laikā uz lauku saimniecību.

Tā sauktais “de minimis” atbalsts izrādījies īpaši noderīgs krīzes apstākļos, jo tas ļauj ātrāk reaģēt, palīdzot lauksaimniekiem pārvarēt ārkārtas situācijas, piemēram, pagaidu likviditātes problēmas. Tādējādi EK reaģējusi uz dalībvalstu aicinājumiem palielināt šī at-

balsta maksimālo apjomu, kas ļaus tām piešķirt atbalsta līdzekļus operatīvāk un plašāk, nesaskaņojot to ar ES iestādēm. Lai novērstu tirgus izkropļojumus, tiek ieviests papildu drošības pasākums: viena lauksaimniecības nozare nevarēs saņemt vairāk nekā 50% no valsts “de minimis” atbalsta summas. Komisija arī ierosina dalībvalstīm izveidot centrālo reģistru, kas palīdzēs uzraudzīt atbalsta izmaksu. Konsultācijas par “de minimis” apjoma palielināšanu atvērtas līdz 2018. gada 16. aprīlim. Priekšlikumu ir paredzēts apstiprināt vasarā pēc apspriešanās ar dalībvalstīm. ■

ES LAUKSAIMNIEKI – PAR ATBALSTU AUGĻU UN DĀRZEŅU RAŽOTĀJIEM

ES lauksaimnieku organizācija *Copa-Cogeca* mudina saglabāt īpašu atbalsta režīmu augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām un kooperatīviem.

Par lēmumu prasīt atbalsta turpināšanu augļu un dārzeņu nozarei *Copa-Cogeca* vienojās februāra beigās. Organizācijas augļu un dārzeņu darba

grupas priekšsēdētājs Filips Apeltans: “Īpaša atbalsta shēma ražotāju organizācijām šajā nozarē ir bijusi ļoti veiksmīga. Tas palīdz uzlabot pārtikas apgādes ķēdes darbību un apkarot negodīgas tirdzniecības praksi. Turklāt ražotāji, kas pievienojas kooperatīviem, ir noturīgāki pret tirgus krīzes situācijām”. Augļus un dārzeņus ES ražo vairāk nekā 1 miljons saimniecību, to

apgrozījums ir 50 miljardi eiro gadā, kas ir 21% no ES saražotās lauksaimniecības produkcijas kopvērtības un nodarbina 30% no visiem lauksaimniecībā nodarbinātajiem. Tādēļ *Copa-Cogeca* mudina ES saglabāt īpašu augļu un dārzeņu definīciju un atbalsta režīmu nākotnes KLP politikā. ■

Sagatavoja **Iveta Tomsone**,
LLKC Apgāda vadītāja

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2018. GADA APRĪLĪ

Terminš, kura laikā var iesniegt pieteikumu,
iesniegumu vai atskaiti.
Iesniegumu un atskaitu apkopošanas datums
vai iesniegšanas beigu datums.

Terminš	Marts												Aprīlis												Maijs							
	1	4	5	9	13	19	20	21	26	30	31	1	3	5	6	10	15	16	19	20	21	24	25	30	2	15	21	22				
Platību maksājumi	Lauku bloku precizēšanas pieprasījumi																															
	Vienotais platībmaksājumu iesniegums (datumi provizoriski, tie tiks precizēti)																															
	Atbalsts biškopības nozarei																															
Valsts atbalsts	Riska pārvaldība																															
	Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei																															
	Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai																															
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds	Inovācija																															
	Produktīvi ieguldījumi akvakultūrā																															
	Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde																															
	Zvejas flotes modernizācija																															
	Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus																															
	Ražošanas un tirdzniecības plāni																															
	Zvejas ostas un izkraušanas vietas																															
	PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																															
	Gada deklarācija (ja saskaņā ar PVN likuma prasībām gada deklarācija ir jāiesniedz)																															
	Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats																															
Grāmatvedība un nodokļi	Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PAŠNODARBINĀTAJIEM																															
	Nodokļa maksāšanas termiņš																															
	Atskaite par darījumu kvišu izlietojumu																															
	Gada ienākumu deklarācija par 2017. gadu																															
	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā ceturksnī pārsniedzis 1000 eiro																															
	Uzņēmumu ienākuma deklarācija par 2017. gadu																															
	Uzņēmumu ienākuma deklarācija																															
	Uzņēmumu ienākuma deklarācija par 2018.gada 1.pusgadu.																															
	Gada pārskats par 2017. gadu (ja pārskats gads sakrīt ar kalendāro gadu)																															

Grāmatvedība un nodokļi

WWW.LLKC.LV

WWW.LAUKUTIKLS.LV

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS

“BERNĀTU DZINTARIŅŠ” – BURVĪGA VIDE NESTĒIDZĪGAI ATPŪTAI

Otaņķu ģimene ar draugu un radu atbalstu un iesaistīšanos Bernātu dabas parka pievedceļa galā 2017. gada decembrī atjaunojusi un atvērusi kafejnīcu “Bernātu Dzintariņš”, kas vēsturiski šajā vietā atradusies kopš 1967. gada.

Mazais piejūras ciemats Bernāti atrodas Liepājas pusē, Nīcas novadā. Tas ir Latvijas galējais rietumu sauszemes punkts, te atrodas gleznainā Baltijas jūras balto smilšu pludmale, Eiropas nozīmes aizsargājamā *Natura 2000* dabas teritorija “Bernātu dabas parks”, pastaigu takas un labiekārtotas atpūtas vietas. Cilvēki dodas šurp, lai baudītu jūru, dabu, pastaigātos svaigajā priežu silā gaisā, sēņotu, ogotu, aktīvi atpūstos un vienkārši smeltos enerģiju.

Idejas īstenošanai ir ieguldīti savi līdzekļi, piesaistīts aizdevums un Eiropas Savienības projektu līdzfinansējums – biedrības “Liepājas rajona partnerība” vietējās attīstības stratēģijas ietvaros. Pēdējos gados nopostītā un pamestā ēka ir pārvērsta par mājīgu kafejnīcu – gaumīgu oāzi meža ielokā, kurā ikviens sirsnīgi gaidīts izgaršot gardus ēdienus un dzērienus, izbaudīt patīkamo atmosfēru un vienkārši atvilkt elpu pēc pastaigas dabas parkā vai pludmales apmeklējuma.

“Dzintariņš” ir atdzimis, un pirmo mēnešu darbība rāda, ka tas bijis ļoti gaidīts, jo apmeklētāju plūsma nerimstas arī ēdināšanas nozarē ierasti tukšajos ziemas mēnešos.

Lai izzinātu, kā radās šī ideja un kādas ir attīstības ieceres, uz sarunu aicinājām draudzīgo Otaņķu ģimeni.

– Kad radās doma atjaunot tieši šo vietu?

– Uzņēmums dibināts projekta “Bernātu Dzintariņa” atdzimšana” iesnieguma sagatavošanas laikā. Tas bija drosmīgs solis, pat pārdrošs – dibināt uzņēmumu bez darboties spējīgas infrastruktūras. Mūsu īpašumā bija vien daudziem vēl svaigā atmiņā palikušās senās kafejnīcas Bernātu “Dzintariņš” drupas – bez jebkādam inženierkomunikācijām. Bet mums vienmēr bijusi droša pārliecība, ka izdosies. Tieši šajā vietā un tieši šis pakalpojums ir bijis vajadzīgs vienmēr.

– Kas ir galvenais priekšnosacījums veiksmīgai uzņēmuma darbībai un attīstībai laukos?

Foto: no personīgā arhīva

**Priekšplānā
Laura Otaņķe,
aiz viņas –
Ilze Freiberga.
Viņas ir tās,
kuras parasti
pirmās sirsnīgi
sagaida ciemiņus
kafejnīcā**

Foto: no personīgā arhīva

– Ja atbildam par mūsu uzņēmumu, tad ir trīs ļoti svarīgi faktori: vieta, vieta un vēlreiz vieta. Šī ir aizgūta un sena atziņa. Nav mūsu secinājums. Taču “Dzintariņa” gadījumā – precīzs, kā naglai uz galvas – vieta.

– Kas veido draudzīgo “Bernātu Dzintariņa” komandu?

– Uzņēmuma darbībā ir iesaistīta teju visa Otaņķu ģimene – Laura vada uzņēmumu un strādā kafejnīcā kā viesmīle. Svaine Ilze ir bārmene un viesmīle. Mamma Liene – pieliek roku visur, kur nepieciešams, kā arī rūpējas par *Facebook* mājaslapu, lai sirsnīgi gaidītie ciemiņi vienmēr pirmie uzzinātu par jaunumiem kafejnīcā, tētis Jānis – saimniecības virsvadītājs un brālis Jānis neliedz māsai padomu inženiertehniskos jautājumos.

Mums šķiet svarīgi, ka visi jaunā uzņēmuma nu jau astoņi darbinieki ir nīcēnieki. Par to mums prieks un lepnums. Vietējiem cilvēkiem ir darbs. Un mums – uzņēmējiem un pakalpojuma saņēmējiem – viņu profesionālais un atbildīgais darbs ir ļoti vajadzīgs. Mēs savus darbiniekus cienām un augstu novērtējam.

Bez ģimenes locekļiem draudzīgajā komandā vēl ir Nīcas vidusskolas skolniece, nīcēniece Nikola Stase – izpalīdz kā viesmīle sestdienās un svētdienās. Grāmatvede otaņķniece Velta Pūķe saliek pa plauktiņiem ciparus un dokumentus.

Jana Sīle, profesionāla šefpavāre, jau no ieceres dzimšanas mums palīdzēja izauklēt virtuves plānojuma, aprīkojuma un ēdienkartes koncepciju. Pavāres Marika Kancena un Baiba Siliņa mūsu un savas idejas prasmīgi realizē ikdienā. Šie cilvēki līdz ar mums lēca nezināmajā un radīja atdzimušā “Dzintariņa” saturu, ko daudzi jau atzinīgi novērtējuši.

Nevaram nepieminēt kādu cilvēku, kurš no idejas līdz īstenošanai šķietami klusu, bet pastāvīgi, bijis mums cieši blakus, un tas ir Mārtiņš Stilis – šobrīd arī nīcēnieks. Mārtiņa radošums “Dzintariņā” ir sastopams ik uz soļa. To grūti vārdos raksturot, tas ir naudā nenovērtējams draudzīgs altruisms, ko Mārtiņš ieguldījis mūsu kafejnīcā – telpu plānojumā, fasādes risinājumā, interjerā, tēla un zīmola “čaklā skudra” izstrādē.

Foto: no personīgā arhīva

◀ 15. lpp.

Tāpat, ja runājam par cilvēku iesaistīšanos, esam bezgala pateicīgi mūsu radiem un draugiem, kuri bez liekiem jautājumiem un jebkādiem nodrošinājumiem finansiāli palīdzēja piepildīt mūsu sapni. Un tie ir Arnolds Smiltnieks, Antra Freiberga un Ruta Šķubure. Esam pateicīgi visiem, kuri līdz ar mums atgriezuši Bernātiem leģendāro "Dzintariņu".

– Kāda ir izveidojusies sadarbība ar iedzīvotājiem, vietējām saimniecībām un citiem uzņēmumiem?

– Mums ir ļoti labas attiecības ar vietējiem, kaut pieļaujam, ka tuvējiem kaimiņiem līdz ar kafējnīcas atdzimšanu ir izveidojušās arī sava veida problēmas un grūtības, ko rada pastiprināts cilvēku un automobiļu pieplūdums Bernātos.

Vairāki vietējie zemnieki un mājražotāji ir mūsu piegādātāji. Viesu namu saimnieki priecājas, ka aktīvajā sezonā būs vieta, kur viņu klienti varēs ieturēt maltīti. Kāds pavisam jauns viesu nams pat radījis saviem viesiem pakalpojumu paku, kur ir ietvertas arī pusdienas "Dzintariņā". Mūsuprāt, šis ir izcili labs kooperēšanās piemērs, kas attīstāms, vairojams un pārņemams arī citiem tūrisma uzņēmējiem.

Esam iesaistījušies vietējā biedrībā "Mēs Bernātiem" un piedalāmies mazu ciema svētku un notikumu organizēšanā un atbalstām to norisi.

Vietējie cilvēki (un ne tikai vietējie) ar prieku mums atdāvinājuši savas dzimtas senlietas, pat relikvijas, kas šobrīd rotā kafējnīcas interjeru. Visu pat vienlaikus nevaram izvietot, ekspozīcija ik pa laikam tiks mainīta.

– Kas šobrīd ir tie cilvēki, kas dodas uz Bernātiem un arī izmanto "Bernātu Dzintariņu" piedāvātās iespējas?

– Esam definējuši, ka mūsu klienti ir Bernātu dabas parka apmeklētāji, kuru galvenais galamērķis ir izcilā Bernātu

Foto: no personīgā arhīva

Apmeklētāji īpaši iecienījuši biezpiena bumbiņas

daba un jūra. Pastaigu un aktīvas atpūtas cienītāji te bijuši vienmēr un visos gadalaikos. Šajā ziņā Bernāti ir unikāla vieta. Lielākoties, protams, tie ir liepājnieki. Tā ir dzimtās sakņojusies tradīcija, ka atpūta pie dabas baudāma tieši Bernātos. Protams, ir arī vietējie Nīcas novada un Bernātu ciema ļaudis. Aktīvā tūrisma sezonā – vasarā – tie būs tūristi, Bernātu viesmīlības pakalpojumu sniedzēju klienti. Atsevišķi minami ir lietuvieši, kuri iecienījuši Liepājas puses pludmales.

– Kādas ir turpmākās ieceres uzņēmuma darba attīstībā?

– Mums uz četrām lapām datorrakstā ir gadiem (tiešām – gadiem!) papildināts ideju un ieceru saraksts. To soli pa solim īstenojam jau no pirmās uzņēmuma darbības uzsākšanas un kafējnīcas darbības dienas. Ne uz mirkli neesam apstājušies. Iesāktais darbs soka labi, un pamazām jau pirmajos aktīvās darbības mēnešos varam turpināt attīstību, paralēli kārtojot saistības ar aizdevējiem. Visredzamākie tuvākie attīstības soļi būs pakalpojuma attīstība

vasarā, kad vistiešākajā nozīmē iziesim ārā no telpām. Viens no operatīvajiem uzdevumiem ir atpūtas inventāra noma, ko esam iecerējuši sākt ar šo vasaru. ■

Aleksejs KAČANOVŠ,
LLKC Liepājas konsultāciju
biroja vadītājs
e-pasts:
aleksejs.kacanovs@llkc.lv
tāl. 27843096

Lauku Lapa

Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Apgādā

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki,
Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads,
LV-3018
Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
"Lauku Lapas" redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests "UnitedPress Tipogrāfija"

"Lauku Lapa" var abonēt Latvijas
Pastā, abonēšanas indekss 1163.
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma
"Lauku Lapa" rakstus, atsauce
obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem
Apgāda rakstiska atļauja.